

OBRAZAC SUDJELOVANJA U SAVJETOVANJU O NACRTU ZAKONA, DRUGOG PROPISA ILI AKTA		
Naziv nacrtu zakona, drugog propisa ili akta	KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O MUZEJIMA	
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu	MINISTARSTVO KULTURE	
Razdoblje savjetovanja (početak i završetak)	7. svibnja 2015. – 22. svibnja 2015.	
Naziv/ime sudionika/ce savjetovanja (pojedinaac, udruga, ustanova i sl.) koji daje svoje mišljenje i primjedbe na nacrt zakona, drugog propisa ili akta	Mirta Pavić, viša konzervatorica-restauratorica Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb	
Tematsko područje i brojnost korisnika koje predstavljate, odnosno interes koji zastupate	Konzervatorsko-restauratorska struka u okvirima muzejske djelatnosti	
Ime i prezime osobe/a koja je sastavljala primjedbe ili osobe ovlaštene za zastupanje	S. Latinović, M. Pavić, D. Doračić	
	<u>Kontakt</u> E-mail: mirta.pavic@msu.hr Telefon: 0992443847	
Datum dostavljanja obrasca	20. svibanj 2015	
Jeste li suglasni da se ovaj obrazac, s nazivom/imenom sudionika/ce savjetovanja, objavi na internetskoj stranici nadležnog tijela? ¹	DA	NE

Načelne primjedbe:

Primjedbe se prije svega odnose na prijedlog da se konzervatorsko-restauratorska struka svrsta u stručne poslove, a ne stručno muzejsko zvanje uzevši u obzir činjenicu da ICOM već gotovo deset godina konzervatorsko-restauratorsku struku u muzejima smatra temeljem muzejskog djelovanja, a rad konzervatora-restauratora izravno povezuje sa radom kustosa. Na taj način se destimulira izrazita multidisciplinarnost kako konzervatorsko-restauratorske, tako i muzejske djelatnosti u cjelini. Primjedbe se također odnose i na prevođenje muzejskih zvanja sa srednjom stručnom spremom - preparatora i višeg preparatora u zvanje restaurator tehničar odn. viši restaurator tehničar te na polaganje stručnih ispita i bodovanje prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

¹ Sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka (NN 103/3, 118/06, 41/08, 130/11 i 106/12), osobni podaci neće se koristiti u druge svrhe, osim u povijesne, statističke ili znanstvene svrhe, uz uvjet poduzimanja odgovarajućih zaštitnih mjera.

Anonimni, uvredljivi ili irelevantni komentari neće se objaviti.

Primjedbe na pojedine članke Konačnog prijedloga:

1. Izostavljanje konzervatorsko-restauratorske struke iz stručnih muzejskih zvanja u muzejskoj struci (čl. 38)

Obrazloženje

Konzervatorsko-restauratorska struka čini temelj muzejske djelatnosti zbog činjenice da je u definiciji muzeja navedeno da „*muzejska djelatnost obuhvaća **sabiranje, zaštitu i istraživanje, komuniciranje i izlaganje u svrhu proučavanja, edukacije i uživanja civilizacijskih, kulturnih materijalnih i nematerijalnih i prirodnih dobara, te njihova stručna i znanstvena obrada i sistematizacija u zbirke, trajna zaštita muzejske građe, muzejske dokumentacije i muzejski prezentiranih baštinskih lokaliteta i nalazišta, te njihovo interpretiranje i prezentiranje javnosti putem različitih komunikacijskih oblika u stvarnom i virtualnom okruženju.***“

Istraživanja koja se provode tijekom konzervatorsko-restauratorskih postupaka otkrivaju i dodaju nove podatke o muzejskom predmetu i utječu na interpretaciju istog. Suvišno je i napominjati da prezentabilnost predmeta izloženih na muzejskim izložbama itekako ovisi o konzervatorsko-restauratorskoj struci i da znatan broj predmeta ne bi bilo moguće pokazati na izložbama bez sudjelovanja konzervatora-restauratora.

Također podsjećamo i na ICOM-ovu definiciju muzeja koji konzervatorsko-restauratorsku struku smatra temeljem muzejske djelatnosti:

*„According to the ICOM Statutes, adopted during the 21st General Conference in Vienna, Austria, in 2007: A museum is a non-profit, permanent institution in the service of society and its development, open to the public, which acquires, **conserves, researches, communicates and exhibits the tangible and intangible heritage of humanity and its environment for the purposes of education, study and enjoyment.**“*

This definition is a reference in the international community.“

Preuzeto s web stranice: <http://icom.museum/the-vision/museum-definition/>

Sama definicija muzeja govori o raznovrsnosti muzejskih zvanja na što ponovo upućuje i ICOM koji unutar tri segmenta muzejskog djelovanja konzervatore-restauratore smješta uz bok sa kustosima što je definirano i u opisu djelovanja konzervatora-restauratora u *Museum Professions – A European Frame of Reference 2008:*

*„Museums include a wide range of professionals: the museum Director, the welcome desk staff, the curator, the programming officer, the security manager and the **restorer**.*

These professions are undergoing constant change due to the evolution of the structures. Through its National and International Committees, ICOM defines guidelines and museum professional standards that contribute to the national and international acknowledgement of museum professionals and encourage their mobility.

We have defined three major areas so that museum activities are clearly delineated:

- *Collections and research*
- *Visitor services*
- *Administration, management and logistics.*

Conservator Description

*The conservator, **working with the curator**, carries out all operations related to the maintenance, preventive conservation or restoration of museum collections.*

- *He/She draws up a general conservation plan for the collections and the procedures for any specific conservation work, as appropriate.*
- *He/She can, if necessary, undertake any conservation or remedial work that has been decided upon.*
- *He/She monitors the environment of collections, in storage and on display.*

Education Postgraduate degree (second cycle; Master) in conservation studies or equivalent.“

Preuzeto s web stranice:

http://icom.museum/fileadmin/user_upload/pdf/professions/frame_of_reference_2008.pdf

Također ističemo ICOM-CC (najbrojnijeg ICOM-ova tijela) definiciju konzervatorske struke u kojoj se naglašava najuža suradnja između konzervatora-restauratora i kustosa:

ICOM-CC Definition of profession

„The Conservator-Restorer: a Definition of the Profession

3.3 Because the risk of harmful manipulation or transformation of the object is inherent in any measure of conservation or restoration, **the conservator-restorer must work in the closest co-operation with the curator or other relevant scholar.** Together they must distinguish between the necessary and the superfluous, the possible and the impossible, the intervention that enhances the qualities of the object and that which is detrimental to its integrity.“

preuzeto:http://icom.museum/fileadmin/user_upload/pdf/professions/Theconservator-restorer.pdf

Izražavamo svoje negodovanje i neslaganje s prijedlogom da se konzervatorsko-restauratorska struka svrsta u stručne poslove a ne stručno muzejsko zvanje obzirom na činjenicu da ICOM već gotovo deset godina konzervatorsko-restauratorsku struku u muzejima smatra temeljem muzejskog djelovanja, a rad konzervatora-restauratora izravno povezuje sa radom kustosa. Smatramo da izostavljanje konzervatorsko-restauratorske struke iz muzejskih zvanja u Zakonu koji se oblikuje u 21. stoljeću znači povratak u 19. stoljeće i kabinetskom tipu muzeja te unazađuje hrvatske muzeje u cjelosti jer je dijametralno suprotno suvremenom poimanju muzeja i njegove funkcije. Ovime se također destimulira izrazita multidisciplinarnost kako konzervatorsko-restauratorske, tako i muzejske djelatnosti u cjelini.

Prijedlog

Na temelju iznesenih argumenata te ICOM-ovih smjernica i propisa naglašavamo nužnost uključivanja konzervatorsko-restauratorske struke u muzejska zvanja!

2. Prevođenje muzejskih stručnih zvanja preparatora i višeg preparatora (čl 46.)

Obrazloženje

U članku 46. navedeno je

- stručno zvanje preparator prevodi se u stručno zvanje restaurator tehničar
- stručno zvanje viši preparator prevodi se u stručno zvanje viši restaurator tehničar

Budući da se radi o terminima koji samo djelomično opisuju proces konzervatorsko-restauratorske obrade muzejske građe, prihvaćeno je preporučeno uvođenje sveobuhvatnijih i suvremenijih termina pa se stručno zvanje restaurator prevodi u stručno zvanje **konzervator-restaurator, viši konzervator-restaurator i konzervator-restaurator savjetnik**, a time je, između ostalog, **prilagođeno i europskim standardima**.

Sukladno tome, za zvanja sa srednjom stručnom spremom se umjesto termina preparator i viši preparator koji su prikladni samo za prirodoslovni segment struke, preporuča uvođenje termina **konzervator-restaurator tehničar i viši konzervator-restaurator tehničar** (koji pomaže temeljnoj struci obavljajući pomoćne poslove).

Prijedlog:

U skladu s prilagođavanjem europskim standardima kao i otvaranju europskih tržišta Hrvatskoj i obrnuto, smatramo nužnim usklađivanje termina uvođenjem slijedećeg:

- *stručno zvanje preparator prevodi se u stručno zvanje **konzervator-restaurator tehničar**,*
- *stručno zvanje viši preparator prevodi se u stručno zvanje **viši konzervator-restaurator tehničar***

3. Polaganje stručnih ispita za konzervatorsko-restauratorsku struku i bodovanje prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

Obrazloženje

Iako je neupitno da se konzervatorsko-restauratorski radovi treba izvoditi na jednak način (sukladno načelima struke) u svakoj instituciji, konzervatorsko-restauratorski rad u muzejima bitno se razlikuje od onoga u Hrvatskom restauratorskom zavodu (HRZ) zbog logistike, organizacije i praktičnog rada koji nameće različita priroda dviju institucija. Polaganje stručnih ispita, bodovanje i napredovanje u struci koje se u novom zakonu priklonilo Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara umjesto Zakonu o muzejima

onemogućit će stručno napredovanje muzejskim konzervatorima-restauratorima zbog sljedećih razloga.

1. Preventivna zaštita ima puno veći raspon u zaštiti muzejske građe obzirom da se muzejski konzervatori-restauratori brinu o muzejskim zbirkama koje su u čuvaonicama i izložbenim prostorima te o svim predmetima koji u muzeje dolaze na čuvanje ili kroz privremene izložbe. Kurativna zaštita obuhvaća uz gore navedeno i sve nove muzejske akvizicije koje u pojedine muzeje (npr. arheološke) dolaze u velikim količinama. Ne treba osobito isticati broj zaposlenih unutar muzejskih konzervatorsko-restauratorskih odjela koji je naspram građe o kojoj se konzervatori-restauratori brinu nesrazmjerno malen i nedostatan.
2. Također je bitno napomenuti da u muzejima ne postoji mogućnost rada na projektima na način kako je to koncipirano u HRZ-u, a nesrazmjer u opremljenosti konzervatorsko-restauratorskih odjela diljem hrvatskih muzeja naspram Restauratorskih zavoda ne daje svima jednake mogućnosti istraživanja, a time ni preduvjete za napredovanje.
3. Muzejski konzervatori-restauratori obavljaju razne poslove koji nisu uvijek striktno vezani za rad u Konzervatorsko-restauratorskom odjelima a odnose se na postavljanje i demontažu izložbi, pripremu predmeta za transport u sklopu gostujućih izložbi i pratnju predmeta tijekom transporta i sl., dok je jedina djelatnost konzervatora-restauratora zaposlenih u HRZ-u konzerviranje i restauriranje prema godišnjim projektima za koje je predviđeno puno više vremena i na njima radi veći broj ljudi.
4. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara tj. njegov *Pravilnik o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja* ne može biti *lex specialis* za muzejske konzervatore-restauratore zbog bitno različitog rada u muzejima naspram HRZ-a, kao što je gore navedeno. Tome u prilog govori i činjenica da je prema *Zakonu o muzejima* odnosno *Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u muzejskoj struci* ([NN 97/10](#), [NN 112/2011](#)) dosadašnji muzejski restaurator u posebnom dijelu stručnog ispita, uz pismeni rad na temu koja je vezana uz zadaće i poslove što ih pristupnik obavlja na svom radnom mjestu, trebao položiti tri usmena ispita iz predmeta:

1. Suvremene metode konzervatorsko-restauratorske zaštite muzejske građe
2. Osnove muzejske dokumentacije
3. Muzeografija.

Osnove muzejske dokumentacije kao i Muzeografija ne postoje u *Pravilniku o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja* (prema kojima se stječu u HRZ-u), a predstavljaju sastavni dio muzejske djelatnosti konzervatora-restauratora što samo podcrtava kako se radi o različitim institucijama, a time i različitim pristupima istoj struci.

5. Ovdje ponovo citiramo gore navedeni ICOM *Museum Professions – A European Frame of Reference 2008. Conservator Description* iz kojeg se jasno vidi razlika koju ICOM prepoznaje između muzejskih konzervatora-restauratora i konzervatora-restauratora koji djeluju van muzeja:

Conservator Description

„The conservator, **working with the curator**, carries out all operations related to the maintenance, preventive conservation or restoration of museum collections.

- He/She draws up a general conservation plan for the collections and the procedures for any specific conservation work, as appropriate.
- He/She can, if necessary, undertake any conservation or remedial work that has been decided upon.
- He/She monitors the environment of collections, in storage and on display.

Education Postgraduate degree (second cycle; Master) in conservation studies or equivalent.“

preuzeto:http://icom.museum/fileadmin/user_upload/pdf/professions/frame_of_reference_2008.pdf

6. Jednako kao što muzejskim dokumentaristima *Zakon o arhivskom gradivu i arhivima* (NN 105/97, 64/00, 65/09, 125/11) nije *lex specialis* iako u svom radu imaju elemente arhivskog i registrativnog gradiva tako niti *Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* te njegov *Pravilnik o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti* te uvjetima i načinu njihova stjecanja nemože biti *lex specialis* za muzejske

konzervatore-restauratore. Ovakvo postavljanje stvari govori o nerazumjevanju i nepoznavanju rada konzervatora-restauratora unutar muzeja od strane Ministarstva kulture.

7. Ovim zakonom se muzejski konzervatori-restauratori kao i konzervatori-restauratori tehničari stavljaju u diskriminirajući položaj naspram kolega iz HRZ-a čime se krše *Temeljne obveze i prava iz radnog odnosa članak 7. Zakona o radu (NN 93/14). Zabranjena je izravna ili neizravna diskriminacija na području rada i uvjeta rada, uključujući kriterije za odabir i uvjete pri zapošljavanju, napredovanju, profesionalnom usmjeravanju, stručnom osposobljavanju i usavršavanju te prekvalifikaciji, u skladu s ovim Zakonom i posebnim zakonima.*

preuzeto na web stranici: <http://www.zakon.hr/z/307/Zakon-o-radu>

Prema predloženom načinu napredovanja svim konzervatorima-restauratorima kao i konzervatorima-restauratorima tehničarima onemogućuje se daljnje napredovanje obzirom da ih se stavlja u okvir pravilnika o napredovanju koji ne odgovara instituciji u kojoj djeluju.

Prijedlog:

Temeljem iznesenih argumenata predlažemo da konzervatori-restauratori kao i konzervatori-restauratori tehničari napreduju prema Zakonu o muzejima odnosno Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u muzejskoj struci ([NN 97/10](#), [NN 112/2011](#)) kao što je i do sada bio slučaj.

Važna napomena:

Popunjeni obrazac dostaviti na adresu elektronske pošte: zakon.muzeji@min-kulture.hr zaključno do: 22. svibnja 2015.